

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 .
pe 1/4 an . . . . . 5 .
pe 1 lună . . . . . 2 .
Nr-ii de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Alianță englezo-japoneză.

În penultimul număr al ziarului nostru am adus știrea despre publicarea la Londra a tratatului încheiat între guvernul englez și cel japonez. Pe termen de cinci ani, cele două state au încheiat o învoială de a se ajuta reciproc în vre-un conflict ce ar avea din cauza tendințelor lor de a păstra și a face să se respecte în îndepărtatul Orient, sau mai bine în China, *status quo*.

Presă ambelor state a salutat cu mare entuziasm încheierea acestei convenții. Îndeosebi cea engleză, ear presa rusească, lucru curios — *tace*, cu toate că ascuțitul convenției este îndreptat încontra Rusiei, despre care se știe, că nici până azi nu și-a retras trupele din Mandșuria, deși reprezentanții dela Peking ai marilor puteri au cerut categoric ca Rusia să se conformeze hotărârilor generale. Ba se afirmă, că nu numai nu și-a retras trupele, ci Rusia era să exopereze dela guvernul chinez ca formal să-i cedeze Mandșuria și cesiunea era cât p'aci să fie semnată, dacă reprezentanții celorlalte puteri nu intervineau. Și d'atunci persistă știrea că presa rusească numai d'aceia nu a vorbit încă de tratatul dintre Engiltera și Japonia, pentru-că vrea să publice întâiu un răspuns mai cu efect: textul învoielii dintre China și Rusia.

Fie că se face și alianța ruso-chineză, fie că e făcută deja și textul învoielii se publică acum ori mai târziu, situația se desemnează așa: Engiltera, singura rivală a Rusiei în Asia, ori întors, și-a câștigat un aliat puternic pentru a pune în orient stăvilă întinderii rusești. Japonia poate duce în luptă 600.000 soldați; dispune apoi de un stat major excelent, crescut în școala germană; are generali cari au bătut deja, nu de mult, pe Chinezii. Cât despre interese, Japonia ar fi fost în stare ca și singură să intre în luptă contra Rușilor, cari fiind în posesie Mandșuria, ajung în imediata vecinătate a Coreei, pentru-care Japonia a adus și până acuma atâtea jertfe. Engiltera earăși are interes ca Rușii să nu pună mâna definitiv, ci să se retragă din Mandșuria, căci altfel se periclitează cea mai mare piață comercială britanică.

Și cum Britania Mare n'a rezolvat încă, ci se află ș'acum angajată în Africa de Sud, Indoială nu mai încapă că Rușii lucrau și curajoși și cu încredere în isbândă să o scurteze pe Engiltera în Asia, împingând linia de cucerire peste Afganistun până în India, ear cu ajutorul Trans-Siberianului, această cale ferată uriașă, căutând să pătrundă în inima Chinei.

Se înțelege, că în astfel de situație alianța cu Japonia este foarte prețioasă pentru Englezi ear Rușilor le-a tras dungă peste socoteală.

Rusia, triumfătoare în Asia, căci fără vârsare de sânge ajunsese așa zicând stăpână peste un mare teritoriu și protectoră a Chinezilor, acum ori va trebui să se retragă, ori pentru a-și menține situația, va trebui să ducă război ca inamicul redutabil

cum sunt Japonezii și pe uscat și pe mare, și cum, fără Indoială, se vor dovedi Englezii pe mare. Se știe anume, că flota Engilterei este uriașă, ea poate să închidă toate mărele, toate cheile diferitelor continente și stăpână este peste oceanele nemărginite.

Este un moment serios acesta în politica cea mare, căci deși războiul ce eventual ar izbucni s'ar petrece în Asia și pe mări unde flotele s'ar pute întâlni, efectul s'ar resimți și în Europa.

Până acum s'a simțit numai efectele bune: tendința și silința ce s'a dat de a menține pacea, de a se întări legăturile între diferitele state.

Rusia, știind că va avea greutate în Asia, nici de dragul Bulgarilor nici de al Sârbilor n'a supărat, ci din contră, a menajat ori-ce susceptibilitate a Austriei. Tinerul Țar a grăbit să viziteze pe bătrânul nostru monarh, provocând astfel visita Monarhului nostru la Petersburg ear pe archiducele Francisc Ferdinand l'a încercat cu onoruri și mai zilele trecute l'a primit cu mare entuziasm în capitala Sa. Tot așa a ținut strâns legăturile cu Germania și tocmai acum, când se vorbea că Statele-Unite vor lua poziție de tot energetică, alături de Engiltera, în chestia Mandșuriei, prințul Henrich de Prusia se duce să viziteze pe Roosevelt, președintele Statelor Unite.

Eată tot atâtea mijloace prin care Rusia caută să aibă asigurată pacea și bună voința în Europa, pentru a se pute măsura în — Asia. De Franța, se înțelege, este asigurată de mult.

Ș'acum după-ce am privit cum sunt așezate puterile, nu ne rămâne decât să așteptăm — *incăierarea!*

S'ar pute să se și înțeleagă însă, pentru că văzându-se Rusia prea slabă și atrasă într'un război p'un teren unde Japonezii sunt mai acasă ear Englezii mai în avantaj, nu e imposibil să cedeze și să iasă frumos din Mandșuria, rămânând cu planul să înainteze mai în pas, ear nu așa, stăpânind fără să fi descărcat măcar un tun!

In contra limbii germane, după cum se știe, patrioții din capitală au pornit o goană selbatică, pe care tinerimea universitară au dus-o chiar și în „Zengeramuri”. Acum se scrie că scaunul școlar din suburbiul Cristina a decis și el să nu se mai propună limba germană în școli ci — după propunerea directorului Eperjessi István — orele ce se foloseau pentru limba germană să fie acordate unei mai intensive învățări a scrisului corect și exercițiilor de stil a limbii — maghiare.

Notăm, în treacăt că în felul acesta mulți elevi nu o să-și mai poată învăța limba maternă. Dar în sfârșit să zicem că copii nu pot fi torturați să învețe două limbi. Să fie însă atunci consecvenți patrioții și să recunoască la ce tortură sunt expuși fiii naționalităților cari sunt siliți să învețe și — *ungurește!*

NĂSĂUDENII.

(Simple constatări).

Năsăud, 12 Februarie 1902.

În mijlocul corupțiunii generale, ce a pătruns viața constituțională sub domnia liberalismului maghiar, ca un punct luminos se ridică până în timpul din urmă institutiunile locuite de Români: Năsăudul și jurul său.

Moșii și strămoșii nostri crescuți în spiritul militar și-au făcut totdeauna datorința către tron și patrie ca eroi, ear după desființarea confiniului militar, averile câștigate cu prețul sângelui a miilor de frați căzuți în luptă — nu le-au împărțit ca Săcuții, ci au fondat în opidul Năsăud un gimnasiu complet național român în care să se predea toate acelea științe, cari s'au predat până acum și se vor preda și pe viitor în celelalte gimnasii complete publice ale patriei; „apoi limba învățământului pentru totdeauna cât va exista acest institut să fie cea română” — așa se zice în instrumentul fundațional aprobat de Monarhul în 1871 zece Aprilie sub numărul 6806.

După înființarea gimnasiului, ținutul năsăudean a luat un mare avânt cultural ear sentimentul național român era mai dezvoltat ca ori și unde. Având la spate frumoasele tradițiuni ale părinților, averi mari și școale, Năsăudul și ținutul său deveni în scurt timp un centru românesc care era temut de Maghiari, redută falnică care purga în respect pe contrarii nostri. Și atunci când Români aveau atât de puține centre cu școli, cu o legitimă mândrie privirile tuturor Românilor era îndreptată spre acea puternică redută românească.

Astăzi însă, în zădar ne îndreptăm privirile acolo, căci nu vedem decât pustiu și devastare, oameni neputincioși, intriganți și ambițioși, cari în nesocotința lor — ca să nu zic prostie — predau singur falnică redută românească de odinioară în mâinile dușmanului.

Locul conducătorilor cinstiți, devotați, cari aveau la inimă soarta instituțiilor și a poporațiunii române din acest ținut dela anii 1880—81 îl ocupă dl Ciocan, un om ambițios, fără talent și aptitudini, dar în schimb materialist și egoist fără păreche, care unindu-se cu comisarul regesc de atunci baronul Bánffy, face primele încercări cu succes de-a nimici și călea drepturilor noastre.

Cu dl Ciocan de-odată vin și anii blăstâmului asupra noastră. Ciocan ca un aderent sincer și neîntrecut al „ideii de stat național maghiar” și prețin de cruce a lui Bánffy — prin politica sa vicleană, ajutat și de organele oficioasă, prin folosirea tuturor mijloacelor ne iertate, li succede a sparge falanga națională, care să formează în jurul instituțiilor grănițarești, aducând la neputință pe toți oamenii cinstiți și capabili de luptă; rămâne singur stăpân pe situație. Ciocan pe atunci era în frunte la gimnasiu, la fonduri, la societatea balneară „Hebe”, la librăria Concordia, la societatea de lemnărit din Rebra mare, la banca Aurora, dar parcă-i bătaia lui Dumnezeu, gimnasiul decade, fondul seacă, Hebe bolește, Concordia se închide, Rebra licuiează, toate se uscă sub mâinile lui Ciocan.

Până și viața socială decade, căci dl Ciocan cu oamenii săi nu invitau la petreceri nici familiii cu fete ai căror părinți erau în contra politicii sale.

Cum toate lucrurile au un sfârșit, așa și poziția lui Ciocan se sguđuie în urma unei hotărâri de-a se vinde bunul dela Ciceu-Cristur, pentru a se coloniza ciangăi, care vindere numai prin o luptă desperată să impedece. Cu toate acestea Ciocan rămâne domn pe situațiune, dar nu pe față ci în secret mâna lui lucră mai departe.

Desorganizați, demoralizați și corupți, năsăudenii prin politica lui Ciocan — pe care și azi îl țin de conducător al lor — și-au plecat capul la ori-ce atac venit din partea contrară și nu l-au putut cel puțin para. Și acum neputincioși fiind atacurile să înmulțesc și e numai chestie de timp ca tot ce au fondat strămoșii nostri să treacă în mânele statului. E ora a două spre-zecea și năsăudenii dorm și visează.

După-ce dl Ciocan și-a făcut mendele cu fondurile grănițarești și cu gimnasiul, e remunerat din partea guvernului pentru acțiunea patriotică ce a săvârșit cu ordinul Francisc Iosif cu rangul de cavaler, cu o sumă de câteva zeci de mii și e denumit ca profesor la universitatea din Budapesta.

Se credea că năsăudenii se vor grupa sub steagul luptei desfășurate de regretatul vicar Dr. Pop, care pentru ținuta s'a cinstită românească și dorul de luptă, dela venirea sa în Năsăud până la moarte a fost ținta atacurilor veninoase a oamenilor lui Ciocan. Dar nu! Năsăudenilor nu le trebuie averile străbune, nu le trebuie gimnasiu românesc și viața politică națională, ci lor le trebuie Ciocan, pe care îl și alege de deputat național român — cu program liberal. Cez să potrivească! Din acest moment Ciocan eară se întărește, dar grănițarii perzându-și rostul politic, îi vedem luați și purtați de către administrația politică cum ei îi place, ca la comandă. Nicăiri nu-i o rezistență, nici o energie pentru apărarea drepturilor atacate.

Ajungându-și Ciocan ținta și văzându-și implinit visul, se credea că va înceta cu denunțările și informațiunile sale la guvern, se credea că cel puțin nu va strica ce a mai rămas întreg, căci bine dela el nu așteaptă nime. Aci are dreptate proverbul „lupul își schimbă părul dar năravul nu”. Sălășluindu-se Ciocan la Pesta, întreținea cele mai intime legături cu președintele său unguir dela Năsăud și mai ales cu protopretorul Bodo, ear prietini săi Pietos, Gheție et comp. sunt cei mai agili informatori ai lui.

Legăturile politice, și amicali ai pretinilor lui Ciocan cu unguirimea din Năsăud erau așa de strinse și frățești încât ori-ce mișcare românească se făcea ei informau pe Bodo și la o altă plănuiau armele și tactica cu care să o suprimă. Ajutat de amicii săi dela Năsăud și de aparatul oficios, Ciocan lucră și mai departe ca să-și întărească pe deo-parte poziția s'a față de guvern ear de altă parte să răspândească serviciul ce l'au făcut intimii săi. Ocasione i's'a dat. Devenind postul de director gimnasiu prin abdicarea sa — post care l'a ocupat doi ani cât a fost și deputat — comisiunea fondurilor a ales de director pe Dr Paul Tanco, bărbat cu o activitate rodnică pe terenul instrucțiunii și care timp mai îndelungat a fost prodirector. Dar guvernului și lui Ciocan nu-i trebuie Dr Tanco, a cărui aprobare o respinge, ci prin ordinațiunea dato 17 Ianuarie 1899 ministrul Wlasics nesocotind chiar statutele impuse de Bánffy numește de director substituit pe individul Gheție, care nu are

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru vâpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — In timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot vâpsi în culoare neagră sau brunetă: **părul, barba și mustața.** — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

E nesticăcios și întreținerea e foarte simplă. **Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri.** Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blond-aurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — **Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.**

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngreșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiilor grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 4—

SPIRT CONTRA REUMEI

(spiritu „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea muschilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralizii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselile turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și înviorază sub garanție

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli și tuiuri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma podagră ischias, udul în pat, influența, în somnia epilepsia circulația neregu-

lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșuirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse în toate părțile lume cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

624 49—50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
colțul str. Kálmán.

Dürr Gusztáv

Prăvălie de coloniale, tee, rum și ape minerale.

Telefon Nr. 118

ARAD,

Telefon Nr. 118.

Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 2, peste drum de primărie.

La „CERBUL de AUR“. (Casa băncii „VICTORIA“.)

Negustorie de prima mână cu poame și coloniale, arangiată din nou după modelul marilor prăvălii din capitală. Totdeauna e provăzută cu marfă proaspătă. Serviciu prompt, solid, ear' prețurile foarte ieftine.

La plata cu bani gata 2% rabat.

Cafeaua cea mai fină.

Șoncă de Praga.

Ceylon, Cuba.

Costiță de Cluj, tăiată proaspet.

Mocca din Arabia.

Slănină de Dobrițin.

Java, Cuba măruntă și PORTORICO.

Cărnățai proaspeți cu hrean.

Fruete de Sud. Struguri Malaga. Curmale de Tunis. Smochine de Smyrna. Smochine Sultan. Fruete zaharisite. Prune de Görz. Tot felul de compoturi. Sardine proaspete. Păstravi de mare. Pești marinați și afumați. Scrumbii (heringi) de Marea-de-Ost. Rași Princes. Rom adevărat de Jamaica, Ananas, Cuba și Demarara. Tea, Mandarinii, Pecco, Schouchon, imperial. Champagne ungurească, Törley, Hubert, Louis, Frankoise. Champagne G. H. Mumm, Chltho, Duminy și Heidski.

Zaharicale pentru pom de Crăciun. Bomboane salon și fondante. Conserve de bureți, fasole și mazere.

669 9—10

Tot felul de coloniale. (Luminări și petrolen.)

Impachetarea în provincie gratuită.

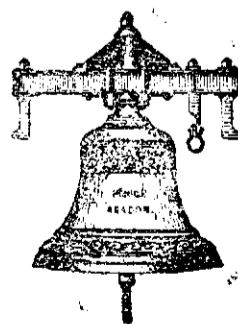
Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangată pe motor de vapor,

Arad, strada Rákóczy Nr. 11-28

S'a fondat la 1840.

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plățire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg., invenție proprie, cari au avantajul că, față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet odânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă totodată clopotele de fer, ce se pot învêrți și postamentele de fer, prin a căror întreținere clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage, fără-ca să clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învêrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noue pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

548 51—52